

**UCHWAŁA NR XVI/85/16
RADY GMINY MNISZKÓW
z dnia 29 marca 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na rok 2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1045, poz. 1515, poz. 1890), art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, poz. 1893, poz. 1916)

Rada Gminy Mniszków uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r.



PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Waldemar Nojek

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2016

Wstęp

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost zagrożeń związanych z alkoholem, do których przyczynia się bardzo dynamiczna reklama napojów alkoholowych oraz powszechna ich dostępność. Nadużywanie alkoholu prowadzi nie tylko do poważnych problemów społecznych i zdrowotnych w życiu jednostki, ale powoduje szkodliwe następstwa natury emocjonalnej oraz społeczno-ekonomicznej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Osoby uzależnione od alkoholu doznają często poważnych szkód zdrowotnych prowadzących do przedwczesnej śmierci.

Nikt z osób sięgających po alkohol nie planuje, że jego sytuacja życiowa ulegnie pogorszeniu lub doprowadzi do choroby alkoholowej, czy wystąpienia jakichkolwiek szkód wynikających z jego spożywania. Przeciwnie, każdy kto spożywa alkohol oczekuje korzyści – chce poprawić sobie nastrój, przełamać bariery w nawiązywaniu kontaktów, zrelaksować się.

Każdego roku, z przyczyn pośrednio lub bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia alkohol zajmuje trzecie miejsce wśród czynników ryzyka dla zdrowia, po nadciśnieniu tętniczym i nikotynie, a przed np. chorobami nowotworowymi. Nadużywanie alkoholu uważane jest za jedną z ważniejszych przyczyn zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

Problemy wynikające z nadużywania napojów alkoholowych najczęściej kojarzą się z uzależnieniem. Koncentracja na uzależnieniu powoduje lekceważenie i zaniedbywanie negatywnych skutków ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na 2,5 mln do nawet 4 mln i jest aż cztery razy większa niż populacja osób uzależnionych od alkoholu.

Drogowskazem, który powinien wskazywać właściwe drogi w realnym i znaczącym ograniczaniu szkód wynikających z problemów nadużywania i uzależnienia od alkoholu w społecznościach lokalnych, jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Jego konstrukcję z kolei wyznaczają zadania przypisane gminom w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1286, poz. 1893, poz. 1916).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 jest kontynuacją wielu działań zainicjowanych już w latach poprzednich. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.

I. Diagnoza problemów alkoholowych w Gminie Mniszków

Nadużywanie alkoholu staje się problemem coraz większym i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Zwiększa się zdecydowanie ilość kobiet nadużywających alkoholu. Poza tym liczne kampanie reklamowe napojów alkoholowych spowodowały, że młodzież zaakceptowała, iż alkohol – zwłaszcza piwo, czyli pozornie niegroźny napój – jest niezbędnym elementem kultury młodzieżowej. Dlatego coraz więcej młodzieży nadużywa alkoholu, zwłaszcza piwa, a tym samym znajduje się w grupie ryzyka rozwinięcia się u nich choroby alkoholowej czyli uzależnienia od alkoholu. Piwo, które dawniej było symbolem pijaństwa w obskurnych budkach i w krzakach, stało się trwałym elementem modnego stylu życia.

Młodzież, która zbyt często sięga po napoje alkoholowe lub ma problemy z narkotykami, doświadcza niepowodzeń szkolnych, popada w konflikt z prawem. Jeśli młody człowiek uważa że jest mało atrakcyjny dla rówieśników, może próbować poprawić swoją pozycję w grupie a tym samym uzyskać akceptację za pomocą picia alkoholu, „ćpania” czy też innych zachowań ryzykownych.

W badaniu przeprowadzonym w 2015 roku przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych „Młodzi i substancje psychoaktywne” wzięli udział uczniowie szóstej klasy szkół podstawowych i uczniowie trzecich klas gimnazjów. Łącznie ze szkół podstawowych zebrano 9 kwestionariuszy wypełnionych przez chłopców oraz 9 kwestionariuszy wypełnionych przez dziewczęta, z gimnazjum zebrano 20 kwestionariuszy wypełnionych przez chłopców oraz 25 kwestionariuszy wypełnionych przez dziewczęta. Spośród nich część została odrzucona ze względu na niespełnianie kryteriów weryfikacji kwestionariuszy. W rezultacie próba badawcza dla gminy Mniszków kształtowała się następująco: szkoły podstawowe - 7 chłopców i 7 dziewcząt, gimnazjum - 13 chłopców, 16 dziewcząt.

Rozpatrując wskazania uczniów ze szkół podstawowych z terenu Gminy Mniszków widać, że 14% chłopców i 0% dziewcząt swój pierwszy alkohol spożyło w wieku 7 lat lub mniej. Spośród przebadanych uczniów 72% chłopców i 100% dziewcząt jeszcze nigdy nie próbowało alkoholu. Natomiast wskazania gimnazjalistów kształtują się następująco: 8% chłopców i 6% dziewcząt swój pierwszy alkohol spożyło w wieku 11 lat lub mniej, 15% chłopców i 19% dziewcząt w wieku 12-13 lat, a 15% chłopców i 31% dziewcząt w wieku 14 lat. Uczniowie szkół podstawowych nie spożywali alkoholu w okresie co najmniej 30 dni przed badaniem, natomiast gimnazjaliści – 54% chłopców i 44% dziewcząt piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni. Odnosząc się do uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Mniszków, w opinii 29% chłopców oraz 0% dziewcząt osobie w ich wieku łatwo jest kupić alkohol, przeciwnego zdania jest 0% chłopców i 29% dziewcząt. Zadowolający jest fakt, że 71% chłopców i 86% dziewcząt nigdy nie próbowało zakupić alkoholu. W odniesieniu do uczniów gimnazjum należy stwierdzić, że dla 8% chłopców i 19% dziewcząt zakupienie piwa byłoby niemożliwe, dla 31% chłopców i 31% dziewcząt zakupienie piwa byłoby bardzo trudne, dla 61% chłopców i 44% dziewcząt łatwe, a 0% chłopców i 6% dziewcząt z zakupieniem piwa nie miałyby żadnych problemów. W opinii badanych 8% chłopców i 31% dziewcząt napotkałoby niemożliwe do przeskokienia problemy z zakupem wina, 38% chłopców i 56% dziewcząt napotkałoby bardzo duże problemy z zakupem wina, jednak dla 46% chłopców i 13% dziewcząt zakup wina byłby łatwy, a dla 8% chłopców i 0% dziewcząt bardzo łatwy. Zakup wódki wydaje się być niemożliwy dla 31% chłopców i 50% dziewcząt, bardzo trudny dla 54% chłopców i 44% dziewcząt, łatwy dla 15% chłopców i 0% dziewcząt oraz bardzo łatwy dla 0% chłopców i 6% dziewcząt.

Z pytań skierowanych wyłącznie do uczniów szkół podstawowych należy stwierdzić, że 14% chłopców i 14% dziewcząt wskazuje na duże ryzyko związane z okazjonalnym

spożywaniem alkoholu. Kolejne kategorie odpowiedzi przedstawiają się następująco: małe ryzyko – 43% chłopców i 72% dziewcząt, brak ryzyka – 14% chłopców i 0% dziewcząt, nie wiem – 29% chłopców i 14% dziewcząt.

W przypadku gimnazjalistów z terenu Gminy Mniszków 15% chłopców i 13% dziewcząt przyznało, że kiedykolwiek zdarzyło im się upić, 15% chłopców i 13% dziewcząt przyznało, że w ciągu ostatniego roku zdarzyło im się zataczać, mówić niewyraźnie lub nie pamiętać niektórych wydarzeń, natomiast 0% chłopców i 6% dziewcząt przyznało, że w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem zdarzyło im się upić. Wprawdzie nie możemy jeszcze mówić o występowaniu zjawiska spożywania alkoholu w wymiarze masowym, to niepokojący jest fakt tak częstego upijania się młodych ludzi zwłaszcza, że niemalże połowa badanych jest przekonana o łatwej dostępności jakiegokolwiek trunku.

Dość dużo młodych ludzi samodzielnie kupuje sobie alkohol. I tak 23% gimnazjalistów i 0% gimnazjalistek z terenu Gminy Mniszków w ciągu ostatniego roku kupiło dla siebie alkohol, natomiast w ciągu ostatnich 30 dni kupiło dla siebie alkohol 23% chłopców i 0% dziewcząt.

Nadużywanie alkoholu wiąże się bardzo często z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących, ale i członków ich rodzin. Poszerzanie się ubóstwa materialnego stanowi również czynnik ryzyka powstania zaburzeń w relacjach rodzinnych, konfliktów, wywoływania zachowań agresywnych. Wiąże się z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, często związanych ze spożywaniem alkoholu. Dzieci wychowujące się w rodzinie z problemem alkoholowym żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu co związane jest z niezaspokojeniem ich podstawowych potrzeb przez rodziców. Doświadczają one wielu traumatycznych sytuacji związanych z chaosem i awanturami w domu, a także niewypełnieniem ról rodzicielskich przez uzależnionych bądź współuzależnionych rodziców. W związku z brakiem oparcia ze strony dorosłych dzieci żyją w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Dzieci rodziców z problemem alkoholowym są słabsze fizycznie i częściej chorują oraz często są ofiarami przemocy ze strony najbliższych członków rodziny lub otoczenia. Ponadto stanowią tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych w Gminie Mniszków odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Problemom alkoholowym często towarzyszy przemoc w rodzinie. W celu jej ograniczania rodziny współpracują z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego w Opocznie.

Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego wyposażono w nowoczesny sprzęt monitorujący (kamera, nagłośnienie), który umożliwia we współpracy z Sądem, między innymi bezpieczne nie stresujące przesłuchanie świadków – dzieci ofiar przemocy. Zakupiono także fachową literaturę, która stanowi podręczną bibliotekę. Systematycznie podnoszony jest poziom kwalifikacji pracowników zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

Z terenu Gminy Mniszków w roku 2015, z różnych form wsparcia prawnego, psychologicznego, terapeutycznego skorzystało 7 osób. Praca terapeutyczna oznacza, w zależności od sytuacji osób, spotkania 1,5 godzinne o częstotliwości przynajmniej raz na dwa tygodnie. Prawnik często prowadzi indywidualne sprawy od napisania pozwu, aż po zakończenie procedury sądowej.

W ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych Gmina Mniszków w roku 2015 zaangażowała się w ogólnopolską kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, w ramach której zostało przeprowadzone badanie „Młodzi i substancje psychoaktywne”.

II. Cel główny programu

Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych, zmniejszenie aktualnie występujących oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

III. Podstawowe cele programu oraz przewidywane działania

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do ograniczania picia, zaś osób uzależnionych do podejmowania leczenia odwykowego.
- 2) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez dofinansowanie działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego będącego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące, liczba osób, którym udzielono wsparcia, wysokość środków przeznaczonych dla Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Współpraca z instytucjami (szkoły, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 2) Aktywne działania w obszarze procedury „Niebieskie Karty” oraz koordynacja lokalnych instytucji w tym zakresie.
- 3) Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych pod kątem problemów alkoholowych w rodzinach, w których występuje przemoc.
- 4) Dofinansowanie szkoleń i konferencji dla przedstawicieli służb i instytucji mających lub mogących mieć kontakt z rodziną z problemem alkoholowym, ze zjawiskiem przemocy i agresji, w szczególności dla pracowników pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, policji.
- 5) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, GOPS w Mniszkowie, Ośrodki Zdrowia w Mniszkowie i w Błogiem Rząd., placówki oświatowe z terenu Gminy Mniszków, Komisariat Policji w Paradyżu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba założonych „Niebieskich Kart”, liczba szkoleń, konferencji i liczba uczestników.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz nauczycieli i rodziców.

- 1) Prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjno-edukacyjnych, zakup materiałów profilaktycznych – broszury, plakaty, nagrody w konkursach i zawodach.
- 2) Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie imprez sportowo-rekreacyjnych i sportowych zajęć pozaszkolnych, rozwój oraz poprawa funkcjonowania oświatowej bazy sportowo-rekreacyjnej (w szczególności sal gimnastycznych i boisk sportowych).
- 3) Wspieranie placówek oświatowych w podejmowaniu działań o charakterze edukacyjnym mających na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – realizacja adekwatnego do potrzeb programu profilaktycznego.
- 4) Wspieranie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia i życia w trzeźwości: konkursy, spektakle, lokalne imprezy sportowo-rekreacyjne promujące zdrowy styl życia.
- 5) Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych.
- 6) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, placówki oświatowe z terenu Gminy Mniszków, Ośrodki Zdrowia w Mniszkowie i w Błogiem Rząd., Komisariat Policji w Paradyżu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba programów profilaktycznych, liczba imprez i sportowych zajęć pozaszkolnych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Wspomaganie organizacji pozarządowych, jak również instytucji i osób fizycznych, w działaniach służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 2) Finansowanie pobytu dzieci i młodzieży na koloniach i obozach (poza rodzinnym środowiskiem często skażonym uzależnieniami), na których realizowane są programy o tematyce profilaktyki uzależnień.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: wysokość środków przeznaczonych na działania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, liczba dzieci i młodzieży skierowanych na kolonie i obozy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 1) Prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych w zakresie przestrzegania zakazów i ograniczeń określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy.
- 2) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Policja.

Wskaźniki: liczba kontroli i interwencji.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- 1) Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez kierowanie do Centrum Integracji Społecznej.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, GOPS w Mniszkowie.

Wskaźniki: liczba osób skierowanych do CIS.

IV. Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Mniszków, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów,
- pracowników oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, policji,
- osób dorosłych pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- osób doznających przemocy w rodzinie.

V. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za udział w pracach komisji członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 75% diety przysługującej radnemu Rady Gminy Mniszków w zaokrągleniu do pełnych złotych. Przewodniczący Komisji bądź osoba go zastępująca otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 100% diety przysługującej radnemu Rady Gminy Mniszków.
2. Członkowi Komisji przysługuje zwrot kosztów szkoleń oraz zwrot kosztów podróży służbowych za przejazdy krajowe w oparciu o delegacje służbowe.

VI. Finansowanie

Środki finansowe na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Program realizowany będzie według przedstawionych wydatków zawartych w budżecie gminy w dziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

PLAN FINANSOWY WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ OKREŚLONYCH W GMINNYM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Pomoc finansowa udzielana między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	8.000,00 zł
2. Wynagrodzenia z pochodnymi	9.500,00 zł
3. Zakup materiałów i wyposażenia	10.000,00 zł
4. Zakup usług zdrowotnych	1.500,00 zł
5. Zakup usług pozostałych, m. in. spektakle teatralne o tematyce profilaktycznej oraz kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	25.000,00 zł
6. Podróże służbowe krajowe	2.000,00 zł
7. Szkolenia	2.000,00 zł
Razem:	58.000,00 zł

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Waldemar Nojek